



L'Espinalt

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	Sector sud-oest del terme municipal
Emplaçament	De St Joan d'Oló pista asfaltada direcció est 200 m, camí sud 1.400 m i trencall a oest.
Alçada:	533

Coordenades:

Latitud:	41.83671
Longitud:	2.00179
UTM Est (X):	417119
UTM Nord (Y):	4632128

Classificació

Número de fitxa	08258-83
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Segle	X-XXI
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Recentment rehabilitada
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08258A008000120000AJ
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dt., 17/12/2019 - 01:00

Descripció

Masia de dimensions força grans, d'origen medieval, emplaçada sobre un promontori en una petita esplanada. Consta d'un cos residencial de planta rectangular (de planta baixa més un pis i golfes) amb un petit cos adossat a l'angle nord-est i altres de més petits al nord, així com un cobert independent que antigament era una granja i recentment s'ha adequat com a hotel rural. El nucli inicial és la part central de la casa, i posteriorment s'amplià cap llevant i cap a ponent. La façana principal, encarada aproximadament a migdia, presenta una distribució en base a dos eixos d'obertures centrals, amb un portal adovellat i finestres de diferents mides emmarcades amb llandes i brancals de pedra. Les dues superiors tenen trencaaigües motllurats i una és rematada amb arc conopial. Per tot això aquesta part es podria datar als segles XVI o XVII, i posteriorment s'hauria fet l'ampliació als laterals. La part antiga és obra amb carreus de petit tamany més o menys disposats en filades. La resta de façanes presenta obertures de tipologies diverses. L'interior de la casa ha conservat bé les característiques tradicionals, sobretot a la sala i les cambres. Davant la façana hi ha un petit barri i restes d'antics coberts que es van enderrocar en les últimes obres. Uns metres a llevant hi havia la pallissa i més coberts que també es van aterrar. Pel que fa a l'antiga granja, és una construcció molt regular, de tipus fabril, amb un ritme d'obertures emmarcades amb maó. Segons la inscripció del portal, es va construir l'any 1897. La masia també conserva diverses tines, així com una bassa que recentment ha estat restaurada.

Observacions:

Inclusa al Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló amb el num. 02 (Pla Especial Urbanístic 2011)

L'edifici presenta les següents inscripcions:

Inscripció en una cambra: 1645

Al portal de l'antiga pallissa: 1897

Informació facilitada per Carles Jorba

Història

L'Espinalt és un mas d'origen medieval. Sabem que l'any 1390 Galceran Espinal, síndic, va donar l'ordre a Bernat del Solà per pagar un impost per obres al castell. Uns anys més tard en un llistat dels veïns que es reuniren el 1394 per la redempció dels drets senyorials del terme d'Oló hi consten Salvador Espinal i Galceran Espinal, de la parròquia de Sant Joan d'Oló. Cal suposar, doncs, que la família Espinalt habitava aquest mas. I si Galceran era síndic devia tenir una certa rellevància. En canvi, el mas no consta en el fogatge de 1515 ni en el de 1553.

Probablement al segle XVII la masia es va remodelar substancialment. Així sembla indicar-ho una inscripció interior del 1645 i l'aspecte de la façana. En aquesta època el mas encara era habitat per la família Espinalt. Devia ser una família benestant i amb un cert nivell cultural, que es podia permetre que un dels seus membres, el prevere Joan Espinalt, fos enterrat a l'església de Sant Joan d'Oló, en una sepultura de 1637 que també incloïa "els de la casa dels Espinalt". A més, a la segona meitat d'aquest segle hi va néixer Isidre Espinalt Travera, que fou l'iniciador d'una destacada nissaga d'escultors en alabastre i fusta que va treballar a la zona de la Conca de Barberà i a les comarques de Tarragona. Devia ser un cabaler del mas que decidí emigrar al poble de Sarraí. En aquesta població es treballava l'alabastre gràcies a les diverses pedreres que s'havien descobert arran de la construcció de Poblet. Isidre Espinalt comença a rebre encàrrecs a finals del segle XVII i va continuar a les primeres dècades del XVIII, quan va treballar per al monestir d'Escaladei i a Tarragona. Va morir el 1737, i el seu nét va prosseguir la tasca escultòrica en aquelles terres.

Tornant al mas, el 1775 l'Espinalt fou venut per deutes al Capítol de l'església de Vic, per un preu de 21.259 lliures, una xifra considerable que demostra la categoria de la casa. Entorn de 1890 Lluís Gomis va comprar l'Espinalt juntament amb el mas Gomis, també dit Vilaseca; situat aquest últim prop d'Horta d'Avinyó. Lluís

Gomis era registrador de la propietat i estava vinculat a una de les principals famílies de propietaris i industrials de Manresa. La seva filla Roser Gomis d'Abadal, que era la pubilla, es casà el 1920 amb Pere Jorba Valls, que era l'hereu de la família Jorba. Els Jorba eren els propietaris de la colònia Jorba (a Calders) i d'un imperi industrial i comercial que incloïa els populars magatzems Jorba de Manresa i més tard també els de Barcelona. El fill hereu d'aquest matrimoni va ser Lluís Jorba Gomis, que assumí també la direcció al capdavant del grup empresarial Jorba. Mentre que la masia de can Gomis es reconstruí i es convertí en el casal on els Gomis i els Jorba solien estiuejar, la masia de l'Espinalt es va mantenir com una masoveria i no s'hi van fer gaires reformes. El 1897 es va construir la nova pallissa. Per la casa hi van passar diverses famílies de masovers, entre d'altres els Pujalt entorn de 1952. Poc després la casa va quedar desocupada tret d'una estada esporàdica entorn de 1980.

A la dècada de 1990 l'Espinalt es va utilitzar com a lloc d'esplai habilitat pel Moviment Junior d'Oló. Pels volts de 2009 el llavors propietari, Carles Jorba Garcia (un dels fills de Lluís Jorba), juntament amb uns amics i col·laboradors (Elia Bernaus i Dani Gulin) va decidir reconvertir la masia en un hotel rural. Per això recentment (entre 2004 i 2010) s'hi han anat fent importants obres de rehabilitació: s'han arrasat alguns coberts, s'ha adequat la construcció de la granja amb habitacions i s'ha condicionat la casa principal, on resideixen els administradors de l'hotel. El nou hotel s'emmarca dins una filosofia eco-sostenible i es defineix com a "eco-friendly".

Bibliografia

FERRER, Llorenç i altres (1991). "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 106, 107, 112, 215.

PIÑERO SUBIRANA, Jordi (2018). La colònia Jorba. 125 anys d'història entre natura. Ajuntament de Calders, p. 14.

SOLÀ BACH, Sebastià (2011). Pla Especial Urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Municipi de Santa Maria d'Oló, fitxa núm. 2.

